

Utlåtande 2007:56 RVIII+IV (Dnr 328-3469/2006)

Mål för samverkan mellan Stockholms förskolor, skolor och Stockholms stadsbibliotek

Ett komplement till Bibliotek i rörelse. En strategisk plan för bibliotek i Stockholms stad 2006-2010

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande
Måldokument för samverkan mellan Stockholms förskolor, skolor och Stockholms stadsbibliotek godkänns.

Föredragande borgarråden Madeleine Sjöstedt och Lotta Edholm anför följande.

Ärendet

Kulturnämnden har på uppdrag av kommunfullmäktige i samverkan med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna tagit fram ett övergripande måldokument dels för att utveckla samverkan mellan biblioteksverksamheterna, dels för att öka barns och ungdomars tillgång till bibliotek både under skol- och fritid. Ett förslag till "Måldokument för samverkan mellan Stockholms förskolor, skolor och Stockholms stadsbibliotek" har utarbetats under våren.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, utbildningsnämnden och till samtliga stadsdelsnämnder.

Utbildningsnämnden ställer sig positiv till förslaget. Hur ansvaret för samarbetet mellan Stockholms stadsbibliotek, förskolor och skolor skall fördelas mellan kultur-, utbildnings- och stadsdelsnämnderna bör dock tydliggöras.

Nämnden anser att utgångspunkten bör vara ett gemensamt ansvar mellan kultur- och utbildningsnämnden, i samverkan med stadsdelsnämnderna.

Bromma stadsdelsnämnd ser positivt på det framtagna måldokumentet som ett komplement till stadens biblioteksplan.

Enskede-Årsta stadsdelsnämnd stödjer kulturnämndens förslag. För att göra respektive verksamhets ansvarsområden tydliga i samarbetet vill förvaltningen understryka att samverkan formas utifrån respektive organisations uppdrag.

Farsta stadsdelsnämnd anser att planen pekar på flera positiva utvecklingsområden men att den innehåller en rad förbättringsområden när det gäller formuleringen av konkreta, utvärderingsbara och utmanande mål.

Hägerstens stadsdelsnämnd stödjer förslaget och gör bedömningen att samarbetet kan bidra till att stärka det språkutvecklande arbetet i förskola och skola.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd tar inte ställning till förslaget.

Katarina-Sofia stadsdelsnämnd instämmer i kulturnämndens förslag. Läsan- det stimulerar språkutvecklingen och lusten att lära hos barn och ungdomar såväl i förskolan som i skolan.

Kista stadsdelsnämnd pekar på att det i Kista redan finns ett väl fungerande samarbete. Nämnden kan bara understryka hur positiv denna samverkan är.

Kungsholmens stadsdelsnämnd anser att en ökad samverkan mellan förskola, skola och bibliotek kan leda till förbättrade möjligheter för barnens och elevernas språkutveckling. Det är dock viktigt att måldokumentet ses som riktlinjer och att de olika verksamheternas ledningar utgår från sina respektive lokala förutsättningar.

Liljeholmens stadsdelsnämnd anser att ärendet kan ses som politiskt detaljstyre. Skolorna och verksamheterna bör själva bestämma hur samarbetet med biblioteket ska ske.

Maria-Gamla stans stadsdelsnämnd ser positivt på förslaget men pekar på att då förutsättningarna för samverkan kan se olika ut, är det av vikt att ett samarbete kan växa fram utifrån de lokala behov som finns.

Norrmalms stadsdelsnämnd har inget att invända mot förslaget. Nämnden vill framhålla vikten av att det gemensamma arbetet följs upp och utvärderas.

Rinkeby stadsdelsnämnd lämnar ärendet utan eget ställningstagande.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd lämnar ärendet utan eget ställningstagande.

Skärholmens stadsdelsnämnd är positiv till ett utökat samarbete.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd ställer sig bakom förslaget i sin helhet. Nämnden påpekar särskilt behovet av att gemensamma strategier och nätverk utvecklas, något som också lyfts fram i förslaget till måldokument.

Vantörs stadsdelsnämnd ställer sig bakom de presenterade målen för samverkan mellan förskolor, skolor och bibliotek i Stockholms stad.

Ålvsjö stadsdelsnämnd är positiv till föreslaget måldokument.

Östermalms stadsdelsnämnd överlämnar förvaltningens förslag till beslut utan eget ställningstagande.

Folk och skolbibliotekarier i Rinkeby har inte fått dokumentet på remiss men har ändå bl.a. anfört att skolbibliotekarien är en nödvändig länk mellan folkbiblioteket och skolans olika verksamheter.

Våra synpunkter

Böcker och läsning är en naturlig del av barns utveckling och en grund för det demokratiska samtalet. Läsning är mer än bara ett verktyg för att tillgodogöra sig kunskaper. God läskunnighet öppnar dörren till skönlitteraturens och humaniorans värld. Tyvärr har vi de senaste åren sett hur barns och ungdomars läsförmåga försämrats. Den internationella studien PIRLS visar att både läsförståelsen och läshastigheten har försämrats mellan 1991 och 2001 för elever i årskurs tre. Eleverna läser mindre i dag än tidigare och lånar även färre böcker än förr. Det är dags att vända trenden. Både barn och vuxna ska ha goda möjligheter att ta del av vad litteraturen har att erbjuda. Därför inleder vi nu en stor lässatsning för stockholmarna, såväl unga som vuxna, där skolan och biblioteken är motorerna.

Den ena delen av lässatsningen görs i skolan. I årets budget har 7,5 mnkr avsatts för bland annat fler böcker i skolorna och utvecklade arbetsformer för att öka läsningen bland barnen. Vid sidan av detta kommer läsutvecklingsschemat, LUS, att återinföras i skolorna. Förra gången vi införde LUS, möttes vi av imponerande resultat. I de skolor som deltog i arbetet från första början, uppnådde de flesta elever kunskapskraven efter tre år. Dit vill vi komma igen. I väntan på införandet av ett nationellt prov i läsning och skrivning har varje skola ett stort ansvar för resultatuppföljning.

Lässatsningens andra del handlar om tillgängligheten på biblioteken. Det ska alltid vara nära till närmaste bok och fler ska kunna ta del av bibliotekens stora utbud och service. Därför får nu ett antal stadsdelsbibliotek, bland andra Farsta, Kungsholmen och Rinkeby söndagsöppet. För att nå ännu fler har biblioteket öppnat två bokomater i offentlig miljö med runt 500 böcker i varje som kan lånas med ett vanligt lånekort. Bibliotekets nya sajt med en mängd olika tjänster och funktioner håller också på att utvecklas. Biblioteket blir alltmer tillgängligt.

I denna satsning är ett gott samarbete mellan skolor och bibliotek grundläggande. Redan idag använder många skolor biblioteken på olika sätt i sin undervisning och biblioteket driver en aktivt uppsökande verksamhet. För att så många barn och ungdomar som möjligt ska få möjligheter att läsa och lära, bör samarbetet intensifieras. Dokumentet Mål för samverkan mellan Stockholms förskolor, skolor och Stockholms stadsbibliotek är en viktig grund för detta och såväl kulturförvaltningen och utbildningsförvaltningen som stadsdelsförvaltningarna har här en viktig roll.

Utgångspunkten för det fördjupade arbetet bör vara ett gemensamt ansvar mellan kulturnämnden och utbildningsnämnden i samverkan med stadsdels-

nämnderna. Var och en har ansvar för att utveckla sitt eget uppdrag, i samarbete med varandra. Stadsbibliotekets roll är att fungera som resurs för att öka lärarnas och förskollärarnas kunskaper om aktuell litteratur och liknande. Utbildningsförvaltningen ansvarar, genom sin stödjande och samordnande funktion, för att varje skola på något sätt har tillgång till biblioteksverksamhet. Detta kan ske antingen genom ett eget skolbibliotek, genom samverkan med andra skolor eller genom avtal med Stadsbiblioteket. Stadsdelarna har en samordnande funktion för att se till att barnlitteratur har en naturlig plats i förskolan som källa till språkstimulans, samtal och reflektion. Därutöver bör alla parter samverka för att utveckla samarbetet kring biblioteken.

För att inleda arbetet ska en styrgrupp bildas med representanter från kulturförvaltningen, utbildningsförvaltningen/skolorna och stadsdelarna. Kulturförvaltningen ansvarar för att tillsätta gruppen och för vidare samordning. Viktigt är att också fristående skolor och förskolor involveras i arbetet. Gruppen ska årligen åiterrapportera till respektive nämnd.

Dokumentet Mål för samverkan mellan Stockholms förskolor, skolor och Stockholms stadsbibliotek och rollfördelningen mellan aktörerna bör ses som en inledning på ett långsiktigt arbete för att ge böcker och läsning en mer central och naturlig del av ungas lärande. Genom ett fördjupat samarbete mellan skola, förskola och bibliotek kan böcker och bibliotek bidra till att fler barn och unga kan få de upplevelser som läsandet ger.

Bilaga

Mål för samverkan mellan Stockholms förskolor, skolor och Stockholms stadsbibliotek

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarrådet *Carin Jämtin* (s) enligt följande.

Det är viktigt att skolorna arbetar aktivt och medvetet för att stödja elevers språkutveckling och läsförmåga. I det arbetet är biblioteken en stor tillgång och därför är samverkan mellan förskolor, skolor och bibliotek så viktig. Bibliotekens verksamhet är också mycket mer än läsning, de är källor till information och skapar naturliga mötesplatser. Skolan använder ofta biblioteken i sin verksamhet och detta arbete måste fortsätta och ges möjlighet att utvecklas. Skolan måste ha tillgång till biblioteksverksamheten och biblioteken måste fortsätta utvecklas och göras mer tillgängliga.

Under det senaste året har besöksantalet vid biblioteken i Stockholm överträffat alla tidigare mätningar, en positiv utveckling som naturligtvis ska fortsätta. Det är dock oroande att flera av biblioteken runt om i staden signalerar att de står inför besparingar. Besparingar på biblioteken står i total motsats till den ökade tillgänglighet som den borgliga majoriteten talar om och riskerar att minska samarbetsmöjligheter och utveckling av verksamheten.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

Måldokument för samverkan mellan Stockholms förskolor, skolor och Stockholms stadsbibliotek godkänns.

Stockholm den 4 april 2007

På kommunstyrelsens vägnar:
KRISTINA AXÉN OLIN

Madeleine Sjöstedt Lotta Edholm

Kerstin Tillkvist

Särskilt uttalande gjordes av *Carin Jämtin, Roger Mogert, Teres Lindberg* och *Mirja Räihä Järvinen* (alla s) och *Ann-Margarethe Livh* (v) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (s) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

Kommunfullmäktige beslutade 24 maj 2005 att ge kulturnämnden uppdraget att i samverkan med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ta fram ett övergripande måldokument dels för att utveckla samverkan mellan biblioteksverksamheterna, dels för att öka barns och ungdomars tillgång till bibliotek både under skol- och fritid. Ett förslag till "Måldokument för samverkan mellan Stockholms förskolor, skolor och Stockholms stadsbibliotek" har utarbetats under våren, *bilaga*.

Kulturnämnden

Kulturnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 23 maj 2006 att godkänna förvaltningens förslag till mål för samverkan mellan Stockholms förskolor, skolor och Stockholms stadsbibliotek samt därefter överlämna ärendet till kommunstyrelsen för vidare behandling.

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 15 maj 2006 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen gör bedömningen att ett utvecklat samarbete mellan Stockholms förskolor, skolor och Stockholms stadsbibliotek, har goda möjligheter att bidra till att stärka det språkutvecklande arbetet med barn och ungdomar och att fördjupad samverkan även leder till att stadens samlade biblioteksresurser används mer effektivt.

För att måldokumentet ska få strategisk betydelse krävs stark förankring i stadsdelarna och i berörda fackförvaltningar. Förvaltningen vill därför betona vikten av en bred remissrunda.

Vidare krävs att ansvarsfördelningen mellan förvaltningarna är tydlig och att det gemensamma arbetet kontinuerligt följs upp och utvärderas.

Förvaltningens bedömning är att ett sådant uppdrag, efter att resultatet av remissrundan har beaktats, bör ges av Kommunfullmäktige till Kultur-, Utbildnings- och stadsdelsförvaltningarna.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, utbildningsnämnden samt samtliga stadsdelsnämnder.

Innehållsförteckning

Stadsledningskontoret
Utbildningsnämnden
Bromma stadsdelsnämnd
Enskede-Årsta stadsdelsnämnd

Sid

Farsta stadsdelsnämnd
Hägerstens stadsdelsnämnd
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd
Katarina-Sofia stadsdelsnämnd
Kista stadsdelsnämnd
Kungsholmens stadsdelsnämnd
Liljeholmens stadsdelsnämnd
Maria-Gamla stans stadsdelsnämnd
Norrmalms stadsdelsnämnd
Rinkeby stadsdelsnämnd
Skarpnäcks stadsdelsnämnd
Skärholmens stadsdelsnämnd
Spånga-Tensta stadsdelsnämnd
Vantörs stadsdelsnämnd
Älvsjö stadsdelsnämnd
Östermalms stadsdelsnämnd
Folk och skolbibliotekarier i Rinkeby

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 18 december 2006 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret anser att det är angeläget att samverkan och samordning mellan stadens olika bibliotek fördjupas och utvecklas. Av särskilt vikt är att samarbetet mellan stadsdelsbiblioteken, skolorna och skolbiblioteken fungerar väl för att stärka och underlätta elevernas språkutveckling.

Stadsledningskontoret anser vidare att det gemensamma arbetet måste rymmas inom ramen för verksamheternas nuvarande resurser och uppdrag. Mål och uppföljning av målen ska integreras i nämndernas ordinarie verksamhetsstyrning för att resultat av arbetet ska bli synligt.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 14 december 2006 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som sitt yttrande över remissen.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 29 november 2006 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till skrivningarna i komplementet till den strategiska biblioteksplanen. Alla förslag som bidrar till att stärka det språkutvecklande arbetet

med barn och ungdomar är välkomna. Förvaltningen anser även att skrivningarna om att samarbetet skall ta avstamp i respektive organisations uppdrag är en viktig utgångspunkt. Härvidlag måste även hänsyn tas till respektive verksamhets organisation liksom till varje enskild enhets profil, särart och självständighet.

Vidare krävs att ansvarsfördelningen mellan kultur-, utbildnings- och stadsdelsnämnderna tydliggörs. Förvaltningen menar att utgångspunkten bör vara ett gemensamt ansvar mellan kultur- och utbildningsnämnden, i samverkan med stadsdelsnämnderna.

Skolbibliotekets verksamhet måste ses som en integrerad del i skolans pedagogiska uppdrag. Skolbiblioteket spelar en viktig roll bl.a. för en förbättrad läskunnighet och verksamheten bör därför utgöra en naturlig del av skolans undervisning. Hur skolan organiserar skolbiblioteksverksamheten ligger inom rektors område.

Kulturnämndens strategiska biblioteksplan, inklusive detta komplement, omfattar alla stadens medborgare. Den strategiska planen och den kompletterande policyn, måldokumentet, bör kunna vara ett stöd för stadens skolverksamheter oavsett huvudman.

Bromma stadsdelsnämnd

Bromma stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 26 oktober 2006 att ställa sig bakom förvaltningens yttrande.

Bromma stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 10 oktober 2006 har i huvudsak följande lydelse.

I såväl de nationella som de kommunala styrdokumenterna för förskolan, skolan och biblioteksverksamheten betonas uppdraget och vikten av att stärka och inspirera barns språkutveckling och läsförmåga. Barn- och ungdomslitteraturen lyfts fram som en viktig källa till språkstimulans, lärande och kunskap och att inspirera till berättande och högläsning.

I biblioteksplanen för Stockholms stad ges bibliotekets medarbetare ett uppdrag att också utveckla samarbetet med andra vuxna i barns och ungdomars närhet. Detta för att uppmuntra och stimulera läslust och språkutveckling på bred front.

Måldokumentet pekar ut tre kvalitetsområden för biblioteksverksamheterna förskola, skola och stadsbibliotek som utgångspunkter för verksamhetsutveckling och samverkan:

- Böcker, material och medier
- Rum för inspiration och lärande
- Samverkan

Med utgångspunkt i dessa kvalitetsområden (se bilaga) och som stöd för språkutveckling och lärande kan arbetet bedrivas och samarbetsformerna utvecklas inom verksamheternas nuvarande resurser och uppdrag.

Vi anser att det kompletterande måldokumentet om samverkan på ett utmärkt sätt anger förutsättningar till personalen inom de tre verksamheterna, att tillsammans hitta nya samverkansmodeller i arbetet att stödja barns läslust och språkutveckling.

I Bromma ser vi utomordentligt goda möjligheter till att utveckla nya samverkansmodeller särskilt i de nybyggnadsprojekt med integrerade förskole- och skollokaler som vi nu genomför och planerar att genomföra i Beckomberga och Mariehäll. Alla barn från 1-11 år ges där möjlighet att i gemensamma hus/rum för bibliotek, drama, teater och musik låta sig inspireras till läslust, språkutveckling, kommunikation och lärande i vid mening.

Vi anser i likhet med Kulturnämnden att kommunfullmäktige, efter att remissrundan har beaktats, bör ge ett uppdrag till förskola, skola och stadsbibliotek som förtydligar det gemensamma ansvaret för samverkan i arbetet med barns språkutveckling och lärande och att arbetet följs upp och utvärderas.

Enskede-Årsta stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 19 oktober 2006 att förvaltningens tjänsteutlåtande överlämnas som svar till kommunstyrelsen.

Enskede-Årsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 4 oktober 2006 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen stödjer kulturnämndens förslag till samverkan mellan Stockholms förskolor, skolor och Stockholms stadsbibliotek. I Enskede-Årstas biblioteksråd som bildats under året har de frågor som berörs i förslaget diskuterats. För att bättre lära känna varandras verksamheter och för att underlätta samverkan kommer rektorer, förskolechefer och enhetschefer från närliggande bibliotek att mötas. Samverkansformer för personal från skola, förskola och bibliotek kommer att organiseras. För underlag till utveckling av samarbetet ska också en kartläggning göras vad gäller skolbibliotekens öppettider och bemanning. I biblioteksrådet har också redovisats att förskolorna besöker biblioteken ofta. En del förskolor har också bjudit in bibliotekarier till förskolan.

Förvaltningen vill understryka vikten av att samarbetet formas utifrån respektive organisations uppdrag. Stockholms stads biblioteksplan är ett styrdokument för den övergripande utvecklingen av stadens bibliotek. Planen omfattar såväl Stockholms stadsbibliotek som skolbiblioteken. Förskolans egen verksamhet omfattas följaktligen inte av planen. Med anledningen av detta bör indikatorerna formuleras så att en uppföljning av dessa mäter stadsbibliotekens och skolbibliotekens egen verksamhet. Följaktligen vore det lämpligt att formulera om första punkten under första stycket. Exempelvis "Biblioteken lånar förskolan böcker för att stödja förskolans möjlighet att ha...".

Farsta stadsdelsnämnd

Farsta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 26 oktober 2006 att överlämna ärendet till kommunstyrelsen utan eget ställningstagande.

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 10 oktober 2006 är i huvudsak av följande lydelse.

Förvaltningen anser att det är bra att planen poängterar vikten av att förskolor och skolor har välutrustade bibliotek, som en viktig förutsättning för att kunna prioritera språkutveckling. Det är också positivt att ett utvecklat samarbete mellan förskola, skola och stadsbiblioteket framhålls i planen. De nätverksträffar som redan idag förekommer för skolbibliotek och stadsbiblioteket är bra men en brist är att inte förskolan deltar.

Önskemål som framförts av skolbibliotekarierna i Farsta är bl.a. att stadsbiblioteket ska vara väl försett med litteratur på andra språk utöver engelska, tyska och franska samt att skolorna vid temastudier ska kunna låna ett brett urval av böcker inom ett område och då få hjälp av stadsbiblioteket, även om det handlar om att låna ihop böcker från andra bibliotek.

För att vara stadens strategiska plan för en utveckling av samarbetet mellan förskola, skola och stadsbiblioteket, anser förvaltningen att planen är väl allmänt och oprecist formulerad när det gäller målbeskrivningarna. Man brukar säga att ett mål bl.a. ska vara konkret uttryckt, lätt att förstå, tydligt utvärderingsbart, realistiskt men ändå utmanande.

I den bemärkelsen anser förvaltningen att planen innehåller en rad förbättringsområden.

Hägerstens stadsdelsnämnd

Hägerstens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 19 oktober 2006 att överlämna ärendet till kommunstyrelsen utan eget ställningstagande.

Reservation anfördes av ordförande Kenneth Nilsson m.fl. (s) och ledamoten Bengt Sundell (-) enligt följande.

Hägerstens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens förslag till remissyttrande och översänder detta till kommunstyrelsen.

Hägerstens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 4 oktober 2006 har i huvudsak följande lydelse.

Hägerstens stadsdelsförvaltning anser att förslaget till ”Mål för samverkan mellan Stockholms förskolor, skolor och Stockholms stadsbibliotek” lyfter fram viktiga ge-

mensamma frågor för staden. Stadsdelsförvaltningen delar strategins uppfattning om att samarbetet mellan förskola, skola och stadsbibliotek bör utgå från de sammanställda kvalitetsområden och indikatorer som anges i remissen. Hägerstens stadsdelsförvaltning gör bedömningen att samarbetet kan leda till att stärka och förbättra förutsättningarna för barn och ungdomars språkutveckling.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 31 oktober 2006 att överlämna ärendet till kommunstyrelsen utan eget ställningstagande.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 12 oktober 2006 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen tar inte ställning till förslaget i remissen.

Katarina-Sofia stadsdelsnämnd

Katarina-Sofia stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 26 oktober 2006 att överlämna ärendet utan eget ställningstagande.

Katarina-Sofia stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 13 oktober har i huvudsak följande lydelse.

Katarina-Sofia stadsdelsnämnd yttrade sig i mars 2006 över ett förslag till ny strategisk plan för bibliotek i Stockholms stad åren 2006-2010.

Nämnden förutsatte, i likhet med förvaltningen, att ärendet skulle kompletteras med ett måldokument för samverkan mellan stadsbibliotek och skolbibliotek. Förvaltningen kan konstatera att ett sådant måldokument i och med detta ärende nu föreligger.

Förvaltningen instämmer i kulturnämndens förslag om ökad samverkan mellan förskolor, skolor och Stockholms stadsbibliotek. Det är viktigt att stadsbiblioteken har barnbibliotekarier som har avsatt tid för samverkan med förskolor och skolor. Det finns redan en samverkan mellan stadsbiblioteket och förskolor/skolor men den kan säkert vidareutvecklas.

De nyinrättade lokala biblioteksråden inom staden har till uppgift att som rådgivande organ främja samarbetet mellan stadsdelsområdets bibliotek och stadsdelsförvaltningens berörda verksamheter, däribland – och kanske framförallt – förskola och skola. Biblioteksråden får därför ses som ett försök att just vidareutveckla samarbetet mellan stadsbiblioteket och förskola/skola.

Språkutvecklingen är ett område som förvaltningens förskolor och skolor länge har prioriterat i sina verksamhetsplaner. Ett tilltalande utbud av aktuella böcker och andra medier och material inom olika ämnesområden är en viktig källa för spåkstimulans

och läsutveckling för barn och ungdomar. Likaså att de presenteras i miljön på ett tilltalande sätt. Detta måste dock inrymmas inom givna ekonomiska ramar.

Kista stadsdelsnämnd

Kista stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 26 oktober 2006 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Kista stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 22 oktober 2006 har i huvudsak följande lydelse.

Kistas förskolor och skolor har sedan ett antal år tillbaka ett väl fungerande samarbete med biblioteket och förvaltningen kan bara understryka hur positiv denna samverkan är. Samarbetet börjar på Barnavårdscentralen och fortsätter därefter via förskolan upp genom hela grundskolan.

Biblioteket och förvaltningen har gemensamt formulerat ett uppdrag kring läs- och språkutveckling.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 26 oktober 2006 att remissen anses besvarad med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av Didar Samaletdin m.fl. (fp) med hänvisning till sitt yrkande att nämnden skulle överlämna ärendet utan eget ställningstagande.

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 10 oktober 2006 har i huvudsak följande lydelse.

Redan idag genomför stadsdelsbiblioteket och stadsdelens förskolor och skolor kulturverksamheter och lässtimulerande aktiviteter tillsammans. Ett exempel där samarbetet också är fysiskt är Essingskolan där stadsdelsbiblioteket är lokalintegrerat i skolans lokaler. Kungsholmens bibliotek deltar också kontinuerligt med en representant i stadsdelens Kulturgrupp där företrädare för stadsdelens barn- och ungdomsverksamheter diskuterar och planerar kulturaktiviteter.

Förvaltningen anser att en ökad samverkan mellan förskola, skola och bibliotek kan leda till förbättrade möjligheter för barnens och elevernas språkutveckling. Förutsättningarna för att använda befintliga resurser på bästa sätt kan stärkas med hjälp av gemensamma mål. Det är dock viktigt att måldokumentet ses som riktlinjer och att de olika verksamheternas ledningar utgår från sina respektive lokala förutsättningar.

Liljeholmens stadsdelsnämnd

Liljeholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 26 oktober 2006 att avslå förvaltningens förslag samt därutöver anföra följande. ”detta ärende passerar gränsen för vad som kan kallas politiskt detaljstyre. Det måste ändå vara skolornas och verksamheternas egen uppgift att bestämma hur man vill samarbeta med Stockholms stadsbibliotek. Vi är övertygade om att skolorna mycket väl inser vikten av att låta barnen låna böcker på biblioteket i syfte att uppnå de uppsatta kunskapsmålen. Ärendet riskerar bara att bli ytterligare ett byråkratiskt lager som tar tid och resurser från kunskapsförmedlingen.”

Reservation anfördes av Ann-Marie Strömberg (-), Jan Wallman, Kata Hansson, Solveig Lindsäter, Amani Mala Ali, Marika Esentals alla (s) samt Magnus Jarnling (mp) mot beslutet till förmån för förvaltningens förslag.

Liljeholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 4 oktober 2006 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser det som angeläget med ett utvecklat samarbete mellan stadsbiblioteken, stadsdelsnämnderna, Kulturskolan och utbildningsnämnden. Barns och ungas villkor förbättras utifrån en helhetssyn. Förskola, skola och bibliotek kan tillsammans bidra till ett språkutvecklande förhållningssätt, där de olika institutionerna medvetet och strukturerat kompletterar varandra, vilket också uttrycktes i tidigare remissvar.

Strategisk plan för bibliotek i Stockholms stad 2006 – 2010 är mycket omfattande och ambitiöst, men saknar konkreta åtgärdsförslag. De kompletteringar som nu gjorts gör målen tydligare och ger möjlighet för varje berörd enhet och person att arbeta konkret.

Förvaltningen anser att mål och uppföljning av målen skall integreras i nämndernas ordinarie verksamhetsstyrning för att resultat av arbetet skall bli synligt. Enheternas konkreta mål och arbete kan tex. redovisas i verksamhetsplaner, verksamhetsberättelser och kvalitetsredovisningar.

Utifrån befintliga styrdokument kan ett eller flera mål formuleras för ett utvecklingsområde.

Förvaltningen tror att det är en fördel om befintliga redskap används för styrning och uppföljning. Likaså att organisation och nätverk för samverkan bygger på och utvecklar redan befintliga kontakter och funktioner.

Redan i dag sker samverkan mer eller mindre utifrån måldokument, men den systematiska uppföljningen och kontinuiteten i arbetet har haft brister.

Möten mellan människor och organisationer har visat sig vara utvecklande. Men för att få en kontinuitet i samverkan och nätverksbyggande krävs att någon har samordningsansvar. Vem som skall få detta ansvar att driva samverkan bör anges tydligt hos varje berörd nämnd. Det kan t.ex. uttryckas i verksamhetsplanen vem som har samordnings och uppföljningsansvar.

Liljeholmens stadsdelsnämnd har sedan våren 2006 inrättat ett biblioteksråd vilket

har behandlat och planerar att behandla just samverkansfrågor. Rådet består bl.a. av tre förtroendevalda från stadsdelsnämnden. Genom samtal inventeras vilka aktiviteter som görs idag, vilka önskemål som finns om förbättringar och hur samverkan skulle kunna utvecklas. Representanter för de olika verksamhetsområdena, förskola, skola samt äldreomsorg inbjuds till rådet för att diskutera.

Maria-Gamla stans stadsdelsnämnd

Maria-Gamla stans stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 27 oktober 2006 att som svar på remissen överlämna och åberopa förvaltningens tjänsteutlåtande.

Vice ordföranden Pär Hommerberg (fp), ledamöterna Maj-Britt Åkesson (fp), Jonas Nilsson (m), Gunnel Laufke (m), Sonja Gräns (m) och Torbjörn Andring (kd) anmälde att de överlämnar ärendet utan eget ställningstagande.

Maria-Gamla stans stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 9 oktober 2006 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsdelsförvaltningen välkomnar förslaget till mål för samverkan mellan Stockholms förskolor, skolor och Stockholms stadsbibliotek. Det utgör en efterfrågad komplettering till den biblioteksplan som kommunfullmäktige fattade beslut om 2006-05-29.

Förvaltningen ser positivt på att måldokumentet klargör, att samarbetet ska ta sin utgångspunkt i respektive organisations uppdrag beträffande barns och ungdomars språkutveckling, och även förtydligar de skillnader som föreligger i organisationernas uppdrag. Vidare att arbetet beräknas rymmas inom ramen för verksamheternas nuvarande resurser och uppdrag. Då förutsättningarna för samverkan kan se olika ut, är det av vikt att ett samarbete kan växa fram utifrån de lokala behov som finns.

Arbetet med barns och ungdomars språkutveckling har under senare år varit ett högt prioriterat område inom stadsdelens förskolor och skolor. Stadsdelsbiblioteken är en självklar resurs och tillgång i detta arbete.

Förskolornas samarbete med barnbibliotekarierna är mycket uppskattat och personalen använder sig av såväl deras kompetens som bibliotekets olika erbjudanden i form av sagostunder, filmvisningar och vanliga boklån. Inför en ombyggnad av stadsdelsbiblioteken efterfrågades förskolornas synpunkter. Skolorna besöker med sina elever PUNKTmedis och Kulturhuset. Skolbiblioteken samarbetar främst med utbildningsförvaltningen och Mediateket, men använder sig även av information från Stadsbiblioteket, inte minst via dess hemsida.

Ytterligare informations- och kunskapsutbyte kan vara önskvärt, men bör ske med hänsyn tagen till de förutsättningar som råder vid respektive verksamhet.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Norrmalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 19 oktober 2006 att remissen besvaras med stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande.

Norrmalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 22 september 2006 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen har inget att invända mot de mål för samverkan som presenterats. Både förskolan, skolan och stadsbiblioteket har utan tvekan ett mycket stort ansvar för barns och ungdomars språkutveckling och för att stimulera deras lust att läsa. Genom ett ökat samarbete finns goda möjligheter att utveckla arbetet kring språkets betydelse för kunskapsinhämtande och kommunikation.

Ett kunskaps- och erfarenhetsutbyte mellan förskolans, skolans och stadsbibliotekets personal tillsammans med ett rikt utbud av böcker och andra medier ger förutsättningar för en gemensam satsning på barns och ungdomars språkutveckling. Gemensam planering av innehåll, form och arbetssätt bör även kunna bidra till att genomföra gemensamma projekt för att främja språkutveckling och läslust. Förvaltningen vill framhålla vikten av att det gemensamma arbetet följs upp och utvärderas.

Norrmalms stadsdelsförvaltning har redan idag ett nära samarbete med stadsbiblioteket i syfte att stimulera barns och ungdomars läslust. Barn- och ungdomsavdelningen har tillsammans med stadsbiblioteket nyligen genomfört ett gemensamt projekt, "Läsglädje", finansierat med medel från Kompetensfonden. Målet med projektet har bl.a. varit att utveckla lärarnas intresse och engagemang för barn- och ungdomslitteratur och öka medvetenheten om språkutvecklingens betydelse för kunskapsutvecklingen. Projektet kommer att utvärderas under hösten 2006 och resultatet av utvärderingen läggs sedan till grund för förskolornas och skolornas fortsatta arbete med läs- och språkutveckling.

Stadsbiblioteket har nu tagit initiativ till ett projekt riktat till förskolepedagoger. Projektet kommer att genomföras under hösten 2006 och syftar till att stimulera intresset för språkutveckling och läsande.

Även det nyinrättade biblioteksrådet har uppmärksammat frågan om böcker och bibliotekens betydelse för att stimulera barns och ungas språkutveckling och läslust. Rådet har bl.a. beslutat att kartläggning av det biblioteksutbud som finns inom stadsdelen ska genomföras. I samband med detta kommer förvaltningen att belysa vad som kan göras för att bredda skolbibliotekens utbud och inspirera till ökat läsintresse.

I samband med genomförandet av projektet "Läslust" köpte man in barn- och ungdomslitteratur för drygt 100 tkr. Den inköpta litteraturen har nu fördelats mellan förskolor och skolor i stadsdelen som på det sättet fått ett bredare utbud.

Rinkeby stadsdelsnämnd

Rinkeby stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 26 oktober 2006 att som svar på remissen lämna ärendet utan eget ställningstagande.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 26 oktober 2006 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen utan eget ställningstagande.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 10 oktober 2006 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är mycket positiv till det måldokument som har kommit på remiss. Det är ett bra dokument som lyfter fram språket och språkutvecklingens betydelse. Samverkan mellan förskola, skola och bibliotek bör leda till förbättrade förutsättningar för barn och ungdomars språkutveckling. En gemensam kompetensutveckling kommer ytterligare att förstärka detta. Förvaltningen delar måldokumentets synsätt att skolbiblioteken är rum för lärande och kunskapssökande. Tyvärr så har skolorna ofta inte råd att anställa personal till skolbiblioteket. En av stadsdelens skolor, Tåtorpsskolan, håller på att utforma ett nära samarbete med stadsbiblioteket i Skarpnäcks kulturhus. Måldokumentets tankar och slutsatser kommer att underlätta detta samarbete.

Ifrån förskolan har inkommit synpunkter på att det är viktigt att måldokumentet inte leder till en påtvingad mötesstruktur. All fortbildning och samarbete måste utformas lokalt. Förskolans största behov är samarbete kring de flerspråkiga barnen.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 26 oktober 2006 att överlämna förvaltningens yttrande som remissvar.

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 25 september 2006 har i huvudsak följande lydelse.

Enheterna är positiva till ett utökat samarbete. Av de synpunkter som inkommit från skolorna finns bl.a. en fråga om vem som förväntas vara samordnare och drivkraft i denna samverkansform.

I Skärholmens stadsdel finns ett upparbetat samarbete mellan förskola och skola, där olika lokala nätverk har bildats. Här utvecklar man samverkan kring olika verksamheter. Ett av dessa är samarbetet kring våra skolbibliotek. En strategisk plan i Stock-

holms stad skulle i detta sammanhang kunna vara ett stöd och en inspiration till en vidareutveckling av det arbete som redan har påbörjats och en utveckling av samarbetet med stadsbiblioteket.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 19 oktober 2006 att som svar på remissen lämna förvaltningens tjänsteutlåtande.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 2 oktober 2006 har i huvudsak följande lydelse.

Genom att Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning har varit direkt involverad i och kunnat påverka hela framtagningen av förslaget till måldokument ställer vi oss också bakom förslaget i sin helhet. Den som från förvaltningen aktivt deltagit i arbetet är barn- och ungdomsavdelningens chef Cathrine Önnestam, som ingått i styrgruppen.

Det bör understrykas att det vi här tar ställning till är ett måldokument. För att ett sådant dokument ska få genomslag i verksamheten krävs ett mycket aktivt och målmedvetet arbete från alla samverkande parter, på såväl lednings- som verksamhetsnivå. Vi vill därför särskilt peka på behovet av att gemensamma strategier och nätverk utvecklas, något som också lyfts fram i förslaget till måldokument.

Vantörs stadsdelsnämnd

Vantörs stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 19 oktober 2006 att som svar på remissen överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande.

Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 28 september 2006 har i huvudsak följande lydelse.

Vantörs stadsdelsförvaltning ställer sig bakom de presenterade målen för samverkan mellan förskolor, skolor och bibliotek i Stockholms stad.

Genom Stadsdelsförnyelsen har Vantör satsat särskilt på att skolbiblioteken ska vara ett rum för lärande och kunskapssökande. Biblioteken har rustats upp såväl materiellt som miljömässigt och öppethållanden har ökat. Syftet är i grunden att skapa ett pedagogiskt centrum för barn och ungdomar.

Älvsjö stadsdelsnämnd

Älvsjö stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 26 oktober 2006 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Älvsjö stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 6 oktober 2006 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är positiv till föreslaget måldokument. Förvaltningens bedömning är att det finns mycket att vinna på ett väl utvecklat samarbete mellan skola/förskola och biblioteken, särskilt vad gäller kunskaps- och läsutveckling.

Det kan i sammanhanget nämnas att det i Älvsjö sedan flera år finns ett väl utvecklat samarbete mellan stadsdelsförvaltningen och det lokala biblioteket. Som exempel kan nämnas att nämnden finansierar vissa kulturevenemang, exempelvis barnteaterföreställningar och filmföreläsningar, som anordnas av biblioteket. Dessa arrangemang kommer många av Älvsjös barn tillgodo.

Vidare kan nämnas att skolbibliotekarierna får information minst en gång per termin från Älvsjö bibliotek och i samband med detta förs också diskussioner om olika samverkansprojekt. Under våren 2006 inrättades också stadsdelsnämndens biblioteksråd där det ingår tre förtroendevalda från stadsdelsnämnden, chefen för Älvsjö bibliotek samt stadsdelsförvaltningens kultursekreterare.

Ungdomsrådet anser att för att locka fler unga till att läsa så måste först och främst skolbiblioteken fungera bra. Rådet menar också att för att locka ungdomar till biblioteken så bör någon slags fikahörna anordnas där.

Förvaltningen bedömning är att samarbetet mellan biblioteken och skola/förskola bör ges ytterligare förutsättningar för att utvecklas och ställer sig därför bakom de intentioner som anges i måldokumentet. Förvaltningen instämmer vidare i att samarbetet ska utgå från respektive organisations uppdrag. Förvaltningen instämmer också i att gemensamma strategier och nätverk behöver utvecklas mellan förskolan, skolan och bibliotekets personal som stöd och komplement i arbetet.

Utifrån vad som ovan angivits föreslås att nämnden tillstyrker remitterat förslag.

Östermalms stadsdelsnämnd

Östermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 26 oktober 2006 att överlämna förvaltningens förslag till beslut utan eget ställningstagande.

Reservation anfördes av ordföranden Rolf Lindell m.fl. (s), ledamöterna Aila Erkkilä (v) och Ann-Sofi Matthiesen (mp) till förmån för förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande gjordes av ordföranden Rolf Lindell m fl (s), ledamöterna Aila Erkkilä (v) och Ann-Sofi Matthiesen (mp) enligt följande

En ökad samverkan mellan förskolor, skolor och bibliotek är viktig för barnens nyfikenhet och utveckling när det gäller att genom böckernas värld och andra media få inspiration och att utveckla fantasin. Biblioteken bör i ökad utsträckning bli centrum

för lokala diskussioner om gemensamma angelägenheter. Norra Djurgårdsstaden måste få ett välutrustat och inbjudande bibliotek för alla åldrar.

Östermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 17 oktober 2006 har i huvudsak följande lydelse.

Förskola, skola och bibliotek kan tillsammans utveckla ett språkutvecklande förhållningssätt. De olika verksamheterna kompletterar medvetet och strukturerat varandra med utgångspunkt i en gemensam fokus på barns och elevers lust och förmåga att tala, berätta, lyssna, analysera och reflektera samt utforskande av läsning, skrivning. Det är därför bra att samverkan och samordning mellan biblioteken och förskolorna och skolorna fördjupas och utvecklas. Det är förvaltningens uppfattning att förutsättningarna för att använda befintliga resurser på bästa sätt kan stärkas med hjälp av gemensamma mål.

Förvaltningen har inte något att anföra mot målet att förskolans och skolans boksamlingar som redan idag är ändamålsenliga, ständigt förnyas och kompletteras. I enlighet med förskoleplanen och skolplanen är förskolans och skolans pedagogiska rum utformade för att väcka barns och elevers nyfikenhet samt stärka läroprocesser.

Förvaltningen vill dock betona vikten av att förslaget till "Mål för samverkan ..." ses som ett dokument som anger ramar och riktning och att tydliga och konkreta åtgärder bör utarbetas lokalt av verksamheterna för att målen skall få genomslagskraft. Samverkan ska syfta till att utveckla och förstärka det samlade språkutvecklande arbetet, med utgångspunkt i barns och elevers individuella och skiftande behov. Det bör i dokumentet särskilt lyftas fram att samarbetet skall bedrivas på ledningsnivåer och att en kontinuerlig dialog mellan förskolans, skolans och bibliotekets ledning är bra för att långsiktigt organisera ett förbättrat och fördjupat samarbete. ILS bygger på att verksamhetsbeslut och budgetbeslut tas parallellt, utvärderas och följs upp samtidigt. Utvecklingen av integrerad ledning och styrning gynnas inte av att separata styrdokument tas fram vid sidan av gällande budgetordning där ettårs- respektive flerårsbudget med verksamhetsbeslut gäller.

Folk och skolbibliotekarier i Rinkeby

Ang. Remissen om Mål för samverkan mellan Stockholms förskolor, skolor och Stockholms stadsbibliotek. Ett komplement till Bibliotek i rörelse. En strategisk plan för bibliotek i Stockholms stad 2006-2010.

Dnr: 328-3469/2006.

Undertecknade folk- och skolbibliotekarier i Rinkeby har inte blivit anmodade att svara på rubricerade remiss men vill ändå anföra följande:

De skolbibliotek som nu finns i Rinkeby utformades inom storstadssatsningen. Bl.a. innebar den att utbildade bibliotekarier anställdes på grundskolorna. Under de sju år som gått har biblioteksverksamheten utvecklats och blivit ett pedagogiskt verktyg i skolornas arbete. Hela tiden har skolbiblioteken arbetat i nära samverkan med Rinkeby bibliotek.

Vår erfarenhet är, att det är nödvändigt att varje skola har en utbildad bibliotekarie med inriktning på barn- och ungdomsverksamhet och kunskap om hur bägge förvaltningarnas verksamheter fungerar. Detta gäller såväl för att kunna utnyttja de olika medier – tryckta och digitala – som för att åstadkomma gemensamma satsningar i form av program, teman m.m. så att de sammantagna biblioteksresurserna används på bästa möjliga sätt. Skolbibliotekarien är en nödvändig länk mellan folkbiblioteket och skolans olika verksamheter.

Vi tycker att samarbetet i Rinkeby har fungerat bra, men det finns gnissel i maskineriet - främst för att vi har olika biblioteksdatasystem. Detta hindrar utvecklingen av samarbetet och försvårar det dagliga arbetet. Grundskolornas datasystem är primitivt och otidsenligt, och barnen får lära sig en felaktig sökmetod i förhållande till gängse söksystem. Särskilt i Rinkeby är det allvarligt att katalogisering av böcker på modersmålen inte erbjuds i detta system.

Det är vår förhoppning, att grundskolan förses med ett datasystem som är kompatibelt med det som stadsbiblioteket och gymnasieskolorna har. Det skulle ge en bättre grund för samverkan och ett bättre utnyttjande av de resurser som faktiskt finns och bespara oss dubbelarbete.

Som vi ser det, ska inte barnens språkutveckling hamna i kläm mellan två olika förvaltningar.

Rinkeby den 30 oktober 2006

Anna Birgitta Eriksson, Knutbyskolans bibliotek

Sofia Lindblom, Askebyskolans bibliotek

Lisbeth Lindvall, Rinkeby bibliotek

Kristina Mowald, Kvarnbyskolans bibliotek

Zornitsa Salman, Bredbyskolans bibliotek

Mål för samverkan mellan Stockholms förskolor, skolor och Stockholms stadsbibliotek.

Ett komplement till

Bibliotek i rörelse. En strategisk plan för bibliotek i Stockholms stad 2006-2010

1. Uppdraget

Kommunfullmäktige beslutade 2005-05-23 att ge kulturnämnden uppdraget att i samverkan med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ta fram ett övergripande måldokument, dels för att utveckla samverkan mellan biblioteksverksamheterna, dels för att öka barns och ungdomars tillgång till bibliotek både under skoltid och fritid. Uppdraget är ett resultat av förstudien *2B. Inventering av möjligheter till utveckling av barn- och skolbiblioteksverksamheten i Stockholm i nära samarbete mellan skolan och stadsbiblioteket*. Förstudien togs fram av kultur- och utbildningsförvaltningarna gemensamt. I styrgruppen ingick även representanter för två stadsdelar.

En utvecklad samverkan ska, i enlighet med Kommunfullmäktiges beslut, fokusera följande områden:

- Ledningssamverkan och ett mer formaliserat samarbete
- Gemensam kompetensutveckling

En första redovisning av uppdraget finns i den biblioteksplan som kulturnämnden behandlade på sitt möte 2005-12-06 och som nu går på remiss för beslut i kommunfullmäktige våren 2006. Det här är ett utarbetat och fördjupat förslag till mål- och policydokument för samarbete mellan Stockholms förskolor, skolor och Stockholms stadsbibliotek.

Dokumentet har tagits fram av Stockholms stadsbibliotek i samarbete med en styr- och en arbetsgrupp där även utbildningsförvaltningen och två stadsdelar har varit representerade.

2. Mål och syfte

Målet är att utveckla ett väl fungerande samarbete mellan Stockholms förskolor, skolor och Stockholms stadsbibliotek.

När begreppet ”skolor” används i det här dokumentet inkluderar det även skolbiblioteken.

Samarbetet ska syfta till att stärka och förbättra förutsättningarna för en positiv utveckling av alla barns och ungdomars språkutveckling. Med språkutveckling avses här en utveckling av förmågan att kommunicera, analysera och reflektera. Ett utvecklat språk är ett medel för att bygga kunskap om världen och sig själv. När begreppet språkutveckling används här inbegriper det således både kunskaps- och läsutveckling.

Grunden för samarbetet mellan skola, förskola och bibliotek är barns och ungdomars nyfikenhet och deras lust att lära och att utvecklas. Samarbetet ska bidra till skapa goda förutsättningar för ett livslångt lärande, där varje individ utvecklar redskap och självförtroende för att ta ansvar för sitt eget lärande, så väl inom som utanför den formella utbildningens ramar.

Samarbetet ska ta sin utgångspunkt i respektive organisations uppdrag. Som stöd och komplement ska gemensamma strategier och nätverk utvecklas.

3. De olika verksamheternas språkutvecklande uppdrag

Förskolans, skolans och Stadsbibliotekets uppdrag formuleras dels i nationella styrdokument som läroplaner och bibliotekslag, dels av respektive nämnd i förskole-, skol- och biblioteksplan.

Följande tabell ger en översiktlig bild av hur uppdragen är formulerade av utbildnings- och kulturnämnderna i Stockholms stad:

VERKSAMHET	DOKUMENT	SAMMANFATTNING/ UTDRAG ur dokument
Förskola barn 1-5 år	<i>Alla är vi barn i början. Förskoleplan för Stockholms stad</i>	Förskolan ska prioritera satsningar på varje barns språkutveckling och arbeta med att utveckla barns språk- och begreppsvärld, genom samspel mellan barn och vuxna, genom att sätta ord på upplevelser och genom att använda språket som redskap för tänkande, för kommunikation och för kunskapsutveckling. Barnlitteraturen skall ha en given plats i förskolan som källa till språkstimulans, samtal och reflektion. För barn med annat modersmål än svenska skall förskolan tillsammans med föräldrarna lägga grunden till flerspråkighet.

Skola Barn och ungdomar 6 – 19 år	<i>En skola för nutiden och framtidens elever. Skolplan för Stockholms stad</i>	Skolan ska prioritera satsningar på varje elevs språkutveckling. Skolan och alla dess medarbetare ska utveckla ett medvetet arbete som stärker elevernas språkutveckling, läs-, skriv- och kommunikationsförmåga samt leder till högre måluppfyllelse. Biblioteket ska fungera som en viktig resurs för elevernas lärande och språkutveckling, eftersom det erbjuder en mångfald av källor som möjliggör ett elevaktivt arbetssätt och bidrar till ett lustfyllt lärande. Synsättet på modersmålet måste förändras och ses som en tillgång.
Stadsbibliotek barn och ungdomar 0 – ca 20 år	<i>Bibliotek i rörelse. En strategisk plan för bibliotek i Stockholms stad 2006-2010</i>	Stadsbiblioteket ska rikta starkt fokus på barns språkutveckling under de två första åren genom utökat samarbete med BVC och föräldrar. Stadsbiblioteket ska arbeta med fantasi och kunskap för att inspirera till berättande och högläsning såväl på biblioteket som i hemmet. För att uppmuntra och stimulera läslust och språkutveckling på bred front ska bibliotekets medarbetare utveckla samarbete med andra vuxna i barns och ungdomars närhet.

4. Kvalitetsområden för ett väl fungerande samarbete som stöd för språkutveckling och lärande

En utveckling av biblioteksverksamheterna (förskola, skola och stadsbibliotek) och samarbetet dem emellan bör utgå ifrån nedanstående kvalitetsområden och indikatorer. Arbetet rymms inom ramen för verksamheternas nuvarande resurser och uppdrag.

Böcker, medier och material

- På förskolan finns, som källa till språkstimulans, samtal och reflektion, en levande, tillräckligt stor och adekvat boksamling, som ständigt förnyas och kompletteras.
- På skolan finns material, böcker och andra medier som ständigt förnyas och kompletteras, som stöder ett lärande med ämnesbredd och ämnesvariation och som har direkt koppling till skolans mål, prioriteringar och arbetssätt.

- Stadsbibliotekets material, böcker och andra medier är en kompletterande resurs för skola och förskola och en resurs för barns och ungdomars fria kunskapssökande och läsning.

Rum för inspiration och lärande

- Rummet är utformat så att det väcker lust och nyfikenhet, stödjer lärande och ger möjlighet till samtal och reflektion.
- Skolbiblioteket är ett rum för lärande och kunskapssökande. Det har ett strategiskt läge, är tillgängligt och har personal med relevant kompetens och erfarenhet. Det är en väl nyttjad resurs integrerad i verksamheten.
- Stadsbiblioteket arbetar aktivt med rummet, kompetensen och medierna för att erbjuda barn och ungdomar plats för växande, skapande och kunskapande både på skoltid och på fritid.

Samverkan

- Samarbete finns och utvecklas både på verksamhets- och på ledningsnivå.
- Erfarenheter, kunskaper och synsätt diskuteras i syfte att utveckla ett gemensamt förhållningssätt som stärker barns och ungdomars språkutveckling.
- Olika modeller utvecklas och prövas, dels för samverkan mellan personal inom förskola, skola och stadsbibliotek och för gemensam kompetensutveckling, dels för arbetet direkt med barn och ungdomar, där planering av innehåll, form och arbetssätt tas fram gemensamt.